

С. М. Даниленко,
старший викладач кафедри фінансів,
Черкаська філія ПВНЗ Європейський університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ ТА МЕХАНІЗМУ ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ, ДОСЛІДНО- КОНСТРУКТОРСЬКИХ РОБІТ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті запропоновано шляхи вдосконалення організації інноваційного бізнесу та механізму фінансування науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт в Черкаській області.

In the article the ways of perfection of organization of innovative business and mechanism of financing developments and experimentally — designer works in the Cherkasy region.

Ключові слова: інновації, інноваційний бізнес, науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), фінансування НДДКР.

Key words: innovations, innovative business, research, developments and experimentally — designer works, financings of developments and experimentally — designer works.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Практика країн, що успішно розвиваються, свідчить, що реальною основою соціально-економічних перетворень є науково-технічний прогрес. Розробка економічних механізмів переходу науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт на ринкові відносини — проблема перш за все економічної науки, і вона повинна визначити основні шляхи її вирішення з урахуванням світового досвіду, а також регіональних і галузевих особливостей. Досвід розвинених країн показує, що різке збільшення витрат на НДДКР передують зростанню економіки держави, а потім супроводжує його.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз світового досвіду і сучасної наукової літератури дозволяє зробити висновок про те, що висока інноваційна активність економіки забезпечується через вплив держави на науково-технічну сферу. Проблеми фінансування НДДКР висвітлено в працях вітчизняних науковців Т. Боголіба, П. Ковалишина, О. Глушко О. Яфінович, О. Юркевич, А. Кузніцової та інших, а також зарубіжних І. Кузнецова, Е. Ідрісова, І. Попкова Б. Картинського, А. Кандиби, А. Джахангірова, Є. Оглобина, В. Грушко, М. Малика, С. Шолудченка, І. Дежина, Б. Салтикова та інших.

Мета статті — розробити шляхи вдосконалення організації інноваційного бізнесу та механізму фінансування науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт в Черкаській області.

ОБГРУНТУВАННЯ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Сучасний механізм інноваційного процесу характеризується зростанням ролі регіональної складової. Певна фінансова самостійність регіонів, можливість розпоряджатися місцевими ресурсами, відповідальність місцевих органів влади за соціальний розвиток, створюють необхідну основу та мотиви ефективних дій стосовно регулювання та підтримки інноваційної активності. Саме тому останнім часом велике значення надається регіональній інноваційній політиці та її ролі як важливого фактору економічного та соціального розвитку країни [1].

Зміщення акцентів інноваційного розвитку на регіональному рівні є кроком на шляху подолання історичної спеціалізації регіонів, яка не завжди сприяє стійкому розвитку народного господарства, оскільки економіки такого роду в більшій мірі піддаються ризикам при зміні кон'юнктури або в кризових ситуаціях. Тому одним із важливих питань у комплексному соціально-економічному розвитку регіону є формування його інноваційного середовища, оскільки розвиток на основі інновацій стає важливим фактором підвищення конкурентоспроможності [2].

У сфері фінансування НДДКР і організації інноваційного бізнесу необхідне оптимальне розмежування загальнодержавних і регіональних завдань. У основу цього розмежування доцільно покласти техніко-технологічні пріоритети, які умовно можна розділити на три групи.

Перша група пов'язана з необхідністю збереження безпеки держави, до неї відносяться роботи в області охорони навколишнього середовища, продовольчої безпеки, оборони НДДКР.

Друга група обумовлена прагненням держави вийти на світовий ринок технологій, в цьому випадку необхідно мати на увазі "проривні" технології.

Третя група пріоритетів — це підтримка вітчизняних товаровиробників. Тут головною метою є підвищення якості вітчизняних товарів до світового рівня. Пріоритети даної групи мають соціально-орієнтоване значення, оскільки підтримка вітчизняних товарів, приводить до підвищення рівня зайнятості і купівельної спроможності населення.

Відповідно до пріоритетних на-

Рис. 1. Комплексна система фінансування НДДКР та інноваційної діяльності Черкаської області (проект)

прямів розвитку реального сектору економіки Черкаської області і пріоритетів розвитку науки і техніки в Україні слід визначити пріоритетні напрями освітньої, науково-технічної і інноваційної політики області, а також розробити програмні заходи в даній сфері.

Основними завданнями цього комплексу заходів повинні стати: інтеграція науки і вищої освіти; розвиток галузевих інноваційно-промислових і інноваційно-технологічних комплексів і центрів; здійснення допомоги освітнім установам; фінансово-економічна підтримка науки і вищої освіти; створення технології моніторингу природно-техногенної сфери і реабілітації навколишнього середовища від техногенних дій; розробка наукових основ розвитку рекреації і туризму області; розширення спектру ресурсного потенціалу області, створення нових видів медичної, харчової, кормової і технічної продукції; створення нових технологій спеціалізованої діагностики здоров'я населення області; визначення сучасного стану Кременчугського водосховища, агро- ландшафту, стану лісових, земельних і водних ресурсів; дослідження екологічних і інноваційних аспектів розвитку туризму в Черкаській області.

Вирішення цих завдань буде суттєво залежати від активності обласної адміністрації та освітніх закладів області. Університети Черкаської

області можуть бути цілком комерційно успішними при відповідній законодавчій базі, але не за рахунок навчання за контрактом і підготовки іноземних студентів. Як свідчить світовий досвід, економічно заможний університет — це структура особливого типу, а саме — ядро регіональної інноваційної інфраструктури. До складу інноваційних структур (технопарків) можуть входити організовані студентами та викладачами фірми, що до цього пройшли через бізнес-інкубатор. Обласна адміністрація повинна розробити системи пайової участі в інноваційних проєктах. На рис. 1 подано проєкт комплексної системи фінансування НДДКР та інноваційної діяльності Черкаської області.

Для координації і ефективного науково-технічного забезпечення структур інноваційного бізнесу в Черкаській області необхідно створювати спеціальні сервісні центри колективного користування: обласний інформаційно-інноваційний центр; учбово-освітній центр інноваційного менеджменту; фінансово-аналітичний центр інноваційної діяльності; центр захисту інтелектуальної власності; міжнародний центр трансферу технологій; центр сертифікації; міжнародні науково-дослідні центри.

Необхідно забезпечити високу координацію інноваційних структур області, що дозволить отримати значний економічний та синергетичний

ефект від інноваційної діяльності. Для вдосконалення організації інноваційного бізнесу та механізму фінансування науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт в Черкаській області основну увагу необхідно приділяти наступним напрямом:

1) розвитку науки у філіях (підрозділах) провідних вузів області, оскільки філії служать свого роду мережею, через яку повинні розповсюджуватися інновації вузів;

2) вдосконаленню створюваної в області інформаційної інфраструктури забезпечення ринку науково-технічної продукції, оскільки без достовірної і своєчасної інформації про інновації неможливе залучення в достатньому об'ємі інвестицій;

3) формуванню системи пайової участі Черкаської обласної адміністрації (місцевих бюджетів) в інноваційних проєктах;

4) розробці системи страхування ризиків і залученню до цього страхових та венчурних організацій;

5) випуску обласних інноваційних облигацій, розмір доходів (виплат) по яких необхідно ув'язати з ефективністю регіональних інноваційних проєктів, і особливо з їх синергетичним ефектом;

6) розробці обласної комплексної системи заходів по наданню допомоги підприємствам, які здійснюють інноваційну діяльність, у формі держзамовлень, податкових пільг, зокрема податкових кредитів, юридичних і економічних консультаційних послуг.

ВИСНОВКИ

Формування ефективної регіональної політики Черкаської області в сфері інноваційного бізнесу та фінансування НДДКР сприятиме розвитку потенційних можливостей регіону, суттєво підвищить його конкурентоспроможність у довгостроковому періоді. Водночас інноваційна політика є важливою частиною регіональної політики, але разом з тим має самостійний характер і є динамічним інструментом державного регулювання та підприємництва.

Література:

1. Макаров М.О. Особливості формування регіональної інноваційної політики. // Формування ринкових відносин в Україні. — 2009. — № 3. — С. 71—74.

2. Мікловда В.П., Попадинець В.І., Тупиця М.М., Хименко О.А. Фінансовий механізм налагодження інноваційно-інвестиційної діяльності в регіонах. // Наука та інновації. — 2008. — № 1. — С. 96—106.

3. Півняк Г.Г. Розвиток інноваційних структур в університетах та роль місцевих органів влади в їх становленні. // Наука та інновації. — 2008. — № 1. — С. 63—67.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2009 р.